

Les Coves i la crisi del barroc (1592-1703): aproximació al paisatge agrari.

Josep-Antoni Domingo i Borràs

Parlàvem en anteriors articles que el barroc fou un temps en què a les Coves es produeix una intensa agrarització dins del model d'economia tradicional que combinava l'explotació del camp amb altres recursos, potser de major dinamisme, com eren els ramaders i els derivats del trànsit de tragineria. Aquest aspecte ja va estar comentat quan analitzàrem el Veïnatge de 1616 i detectàvem un increment dels veïns ocupats en feines del sector primari front a la reducció experimentada per l'artesanat i els serveis (Cfr. T.G. nº 80). La veritat és que la documentació utilitzada –

siglo XVII: los manifiestos de 1627-1631”, *Estudis*, núm. 11, intentarem extraure alguna clarícia.

La documentació, tota ella de naturalesa processal, provinent de plets que enfrontaren alguns veïns per diverses raons, ens adonen d'algunes dades bàsiques com són la denominació, ubicació o localització, situació i límits, en altres casos a més dedicació o conreu, i més rarament producció i llur valoració econòmica. Observant i comparant ens formarem una petita idea.

Així doncs en 1599 consta que “...el suplicant possehí y fonch vist possehir com a verdader e

procedent de l'Arxiu del Regne de València, secció Clero, lligall 901, caixes 2371/72 i 2373 -, ben poc ens il·lustra al respecte, però entre el que ella conté i les dades publicades en 1984 per la professora A. Felipo i Orts, del departament d'Història Moderna de la Universitat de València a l'article “El control de la producció vinícola en el País Valencià durante el

indubitat señor una mitat de heretat franca y qitia, situada y possada en lo terme de la dita vila de les Coves, en la partida vulgarment dita de les Pitrades, segons que afronta ab heretat de la mateixa part adversa... y ab lloma del mas dels Archs y ab barranch de les Fontanelles...”, i poc més endavant precisa que “...en la dita heretat havia molts arbres y

oliveres, carrasques y altres...”, i per tal d'avaluar danys, tot indicant-nos producció i valor, encara afegeix “...que los fruyts quen los dits nou anys se han cullit y podien cullir per la dita part adversa són per lo menys huyt cafissos de forment, que arrahó de cinch lliures per cafís, contant uns anys ab altres, valen quaranta lliures...”.

A un inventari de béns de 1609 d'una de les parts en litigi són enregistrades les següents finques: “... una heretat vinya, partida de la Foia de n'Abet, afronta ab heretat de Jaume Boixadors, ab heretat de mossèn Pere Tarasco, prevere, i ab camí de la Serratella.”, també “...una heretat terra campa, partida de les

